

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 6Co/80/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8812206330
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 11. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Straka
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2013:8812206330.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Straku a sudcov JUDr. Michala Boroňa a JUDr. Antónie Kandravej v právnej veci žalobcu: Profidebt Slovakia, s.r.o., Mliekarenská 10, 820 05 Bratislava, IČO: 35 925 922, zast. Advokátska kancelária JUDr. Peter Kováč, s.r.o., Kubániho 16, 811 04 Bratislava, IČO: 36 857 033, proti žalovanému: I. G., nar. X.X.XXXX, bytom I. XXX/X, XXX XX Y. nad P., o zaplatenie 556,35 Eur s prísl. o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou zo dňa 4.12.2012, č. k. 9C 71/2012-78 jednohlasne takto

rozhodol:

I. P o t v r d u j e rozsudok v zamietavom výroku, výroku o vyhlásení zmluvnej pokuty v čl. 2 2.3 za neprijateľnú zmluvnú podmienku a vo výroku o trovách konania.

II. Náhrada trov odvolacieho konania sa účastníkom n e p r i z n á v a.

o d ô v o d n e n i e :

V predmetnej veci sa žalobca, ako právny nástupca jedného z operátorov na trhu verejných telekomunikačných služieb, domáha od žalovaného ako spotrebiteľa plnenia za dodanie telekomunikačnej služby zaplatenia ceny odobratých služieb (128,36 Eur) a zmluvných pokút (427,99 Eur) na základe zmluvy o pripojení zo dňa 21.9.2007. Ide o zmluvu k č. tel. XXXXXXXXXXXX.

Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „prvostupňový súd“) žalobe v časti o zaplatenie ceny odobratých služieb vyhovel. Nevyhovel však v časti o zmluvné pokuty, a to z dôvodu, že dojednanie o zmluvnej pokute považoval za neprijateľnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, preto neplatnú a určil takúto podmienku ako neprijateľnú priamo vo výroku rozhodnutia.

Žalobca v odvolaní navrhol zmeniť rozsudok v zamietavom výroku a priznať právo aj na zmluvné pokuty a zrušiť výrok o neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Posúdenie dojednania o zmluvnej pokute na základe primeranosti zmluvnej pokuty v závislosti od doby riadneho plnenia nie je správne a spravodlivé. Spotrebiteľ nemá zo zákona nárok na zvýhodnenie za každých okolností. Pritom mohol prvostupňový súd využiť moderačné právo a znížiť pokutu na sumu zodpovedajúcu počtu mesiacov zostávajúcich do uplynutia doby viazanosti.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) preskúmal vec v rozsahu suspenzívneho (odkladného) účinku odvolania vo výroku o zamietnutí žaloby o zmluvné pokuty, o určení zmluvnej pokuty v čl. 2 2.3 za neprijateľnú zmluvnú podmienku a vo výroku o trovách konania (§ 206 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

Prvostupňový súd vychádzal zo skutkového stavu, ktorý má oporu vo vykonanom dokazovaní. Prvostupňový súd vec aj správne právne posúdil. Odvolací súd v súvislosti s odvolacími námietkami odôvodnenie doplnia.

Podľa § 39 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa § 54 ods. 1 OZ zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

Predmetná vec sa týka práva Európskej únie (smernica Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách; ďalej „smernica“). Ustanovenie § 54 ods. 1 OZ je pomerne náročné na dodávateľov a významne chráni spotrebiteľov. Treba však povedať, že ak sa neberie do úvahy výber programu a podpis, tak spotrebiteľ takmer žiadnym spôsobom neparticipuje na koncipovaní zmluvy. Preto sa dá plne pochopiť pomerne silná ochrana spotrebiteľov, ktorú slovenský zákonodarca zakotvil v ustanovení § 54 OZ. Faktická nerovnosť medzi dodávateľom a spotrebiteľom pri vzájomnej kontraktácii je zjavná a viaceré rozhodnutia súdneho dvora na to poukazujú (napr. rozsudok C-168/05 Mostaza Claro, bod 25, 26, 27).

Odvolací súd nemá pochybnosti o súlade ustanovenia § 54 ods. 1 OZ s právom Európskej únie, ktoré umožňuje členským štátom prijať na ochranu spotrebiteľov aj prísnejšie ustanovenia, než aké odporúča smernica Rady 93/13 /EHS (čl. 8 smernice).

Odvolací súd konštatuje, že kauzy operátorov predstavujú významný podiel z nápadu veci na súdy, a to napriek tomu, že operátori majú značnú výhodu na trhu, a to možnosť vypnúť službu neplatičovi a keď je v registri problémových prijímateľov, tak pri dojednávaní novej služby môže operátor využiť informácie z registra.

Pri takýchto výhodách a súčasne vysokom počte sporov preto vzniká zákonite otázka právnej čistoty vzťahov medzi operátormi a telekomunikačnými spotrebiteľmi. Súdom prináleží súdna kontrola zmluvných podmienok a dokonca aj abstraktná kontrola zmlúv (§ 153 ods. 3, 4 O.s.p.) s cieľom vylúčiť zo života bežných ľudí nepríjemné podmienky, ktoré zhoršujú kvalitu života a tak naplniť cieľ čl. 6 citovanej smernice „postarať sa, aby spotrebiteľov neprijateľné klauzuly v zmluvách nezaväzovali“.

Odvolací súd z vlastnej činnosti môže konštatovať, že kauzy operátorov sa vyznačujú viacerými podobnými znakmi. Vysoký počet súdnych sporov operátorov so spotrebiteľmi indikuje potrebu podrobnejšej súdnej kontroly zmluvných podmienok a postupu operátorov, a to v súlade s čl. 169 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (starostlivosť o hospodárske záujmy spotrebiteľov), čl. 38 Charty základných práv EÚ (Politiky štátov zabezpečia vysoký stupeň ochrany spotrebiteľov) a neprehliadnuteľnej judikatúry súdneho dvora, najmä so zreteľom na povinnosť súdu ex offio zakročiť proti neprijateľným zmluvným podmienkam (C-240-244/98 Oceano, C-473/0 Cofidis, uznesenie C-76/10 POHOTOVOSTĚ/Korčkovská a iné).

Súd v záujme vyššej kvality života nemôže rezignovať z pozície strážcu vyváženosti ustanovení spotrebiteľských zmlúv a to ani pri nezodpovednom spotrebiteľovi. Existuje totiž nezanedbateľné nebezpečenstvo, že ak sa nevylúčia zo života spotrebiteľov nečestné zmluvné podmienky, môžu na nich doplatiť aj spotrebiteľia konajúci dobromyseľne, keďže ide o formulárové zmluvy dojednávané vo viacerých prípadoch.

Žalovaný uzavrel so žalobcom zmluvu o pripojení s dobou viazanosti na 24 mesiacov. Ide v skutočnosti o tzv. viazané zmluvy a to jednak kúpnu zmluvu (kúpa mobilu) a jednak zmluvu o pripojení. Žalovaný

sa zaviazal používať služby 24 mesiacov. Tomuto produktu sa zvykne hovoriť aj ako „paušál“. Žalovaný podľa týchto zmlúv mal kúpiť mobilný telefón za cenu 1,- Sk. Zmluvná pokuta pri každej zmluve bola dohodnutá vo výške 12 893,28 Sk (427,99 Eur).

Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) účinného k 21.9.2007 spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka").

Podľa § 53 ods. 4 OZ účinného k 21.9.2007 neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa ustálenej judikatúry systém ochrany zavedený smernicou rady 93/13/EHS o nekalých zmluvných podmienkach (ďalej len „smernica 93/13“) vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti, a táto situácia ho vedie k prístúpeniu na podmienky pripravené vopred predajcom bez toho, aby mohol ovplyvniť ich obsah (rozsudky Súdneho dvora EÚ zo dňa 27. 6. 2000, Oceáno Grupo Editorial a Salvat Editores, C-240/98, až C-244/98, ako aj z 26. 10. 2006 Mostaza Claro, C-168/05 Zb. I-10421, bod 25, tiež čl. 37 uznesenia Súdneho dvora vo veci C-76/10 POHOTOVOSTĚ/Korčovská).

So vstupom do Európskej únie prijala Slovenská republika záväzky náležite transponovať do smernice EÚ a v aplikačnej praxi aj naplňovať ciele týchto smerníc. V oblasti ochrany spotrebiteľa, a teda aj finančného spotrebiteľa Európska únia prijala viaceré smernice (napr. viď príloha smernice EP a Rady z 23. 4. 2009 č. 2009/22 o súdnych príkazoch na ochranu spotrebiteľských záujmov o súdnych príkazoch).

Smernica Rady 93/13 si stanovila práve za cieľ vyvážiť faktickú nerovnováhu medzi dodávateľom a spotrebiteľom pozitívnym zásahom štátu. Súdny dvor Európskej únie v rozsudku Oceáno Grupo Editorial SA C-240/98 až C-244/98 konštatuje, že existuje nezanedbateľné nebezpečenstvo, že priemerný spotrebiteľ nepoukáže na nekalosť zmluvnej podmienky, a preto súdy v štátoch, v ktorých nie je povinné zastúpenie advokátom, majú aj bez návrhu prihliadať na neprijateľnosť zmluvnej podmienky.

Smernica Rady 93/13 ukladá členským štátom zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol viazaný nekalými podmienkami a zväziť, či spotrebiteľská zmluva obsahujúca nekalé podmienky, obstoja ako celok (čl. 6). Cieľ je garantovať vyššiu kvalitu života bežných ľudí (pozri napr. rozsudok Mostaza Claro, bod 37, Asturcom bod 51).

Súdny dvor dokonca považuje ochranu spotrebiteľa podľa čl. 6 smernice za tak významnú, že sa má klásť principiálne na roveň vnútroštátnym pravidlám verejného poriadku, a to v záujme vyššej kvality života (pozri uznesenie súdneho dvora EÚ vo veci C-76/10 POHOTOVOSTĚ/Korčovská, bod 50).

Odvolačný súd nijako nepopiera význam zmluvnej pokuty a ani jej dojednania, ale treba dbať aj na skutočný zmysel a cieľ inštitútu zmluvnej pokuty ako inštitútu súkromného práva zvlášť pri osobitne chránených spotrebiteľských vzťahoch. Žalobca ponúka žalovanému svoje služby ako spotrebiteľovi prostredníctvom štandardných zmlúv, ktoré má vopred pripravené a v ktorých spotrebiteľ nemôže zmluvné podmienky ovplyvniť. To platí aj pre zmluvnú pokutu, ktorú žiada zaplatiť žalobca od spotrebiteľov v paušálnej výške bez ohľadu na to, o aké zmluvné porušenie pôjde a hrozba pokuty existuje pri akomkoľvek porušení, takže zmluvné pokuty neobchádza ani aspekt neurčitosti (...ak poruší niektorú z povinností...) (čl. 6).

„Záujemca, resp. Účastník a Poskytovateľ sa dohodli, že ak Záujemca, resp. Účastník poruší niektorú z povinností podľa tohto Dodatku, Záujemca, resp. Účastník sa zaväzuje uhradiť zmluvnú pokutu vo výške 12 893,28 Sk. Účastník je taktiež povinný nahradiť škodu vzniknutú Poskytovateľovi v súvislosti

s porušením povinností Záujemcu, resp. Účastníka podľa tohto Dodatku v časti presahujúcej výšku zmluvnej pokuty. Zmluvná pokuta je splatná na základe výzvy Poskytovateľa. Zmluvná pokuta sa neaplikuje, ak dôjde k zmene podmienok Zmluvy v znení a doplnení podľa tohto Dodatku počas Doby viazanosti z dôvodu uzatvorenia iného písomného dodatku k Zmluve podľa podmienok Akcie, ak si Záujemca, resp. Účastník zároveň zakúpi MT podľa podmienok akcie.“ (čl. II bod 2.3 Dodatku k zmluve o pripojení zo dňa 21.9.2007).

Slovné spojenie uvádzané v dodatkoch k zmluvám o pripojení, teda pod citovaným bodom 2.3 „ak účastník poruší niektorú z povinností podľa tohto dodatku, signalizuje neurčitý okruh rôznych porušení alebo vzťahov a zmluvné pokuty za porušenie povinností, ktoré dodávateľ označí len indikatívne, sú neakceptovateľné a predstavujú neprijateľnú zmluvnú podmienku.

Žalobca uplatňuje od žalovaného sankciu v podobe zmluvnej pokuty za porušenie akejkoľvek zmluvnej povinnosti a navyše vo výške, ktorá je nezmenená bez ohľadu na to, aký čas zostáva do konca doby viazanosti. Môže teda nastať situácia, že spotrebiteľ zaplatí 23 paušálnych mesačných poplatkov, zostáva mu iba jeden poplatok a pre jeho nezaplatenie uplatní žalobca rovnakú zmluvnú pokutu, ako v prípade, keď sa dostane do omeškania spotrebiteľ na začiatku existencie zmluvného vzťahu. Podmienky, za akých žalobca dohaduje zmluvnú pokutu v štandardných zmluvách poškodzujú spotrebiteľa. Neprimeranosť sankcie sa prejavuje osobitne v spojení s časovým aspektom, keďže spotrebiteľ je viazaný rovnakou výškou zmluvnej pokuty bez ohľadu na to, či dôjde k porušeniu zmluvnej povinnosti na začiatku alebo konci doby viazanosti

Odvolací súd nijako nepopiera význam zmluvnej pokuty. Uznáva jej osobitosti v porovnaní s úrokmi z omeškania, teda nepopiera popri sebe ani uplatňovanie úrokov z omeškania a zmluvnej pokuty. Muselo by sa však jednať o zmluvnú pokutu, ktorá obstoje v rámci súdnej kontroly neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách so zreteľom na povahu, obsah a všetky osobitosti právneho úkonu. Pretože podmienky, za akých žalobca dohaduje zmluvnú pokutu v štandardných zmluvách podľa názoru odvolacieho súdu poškodzujú spotrebiteľa.

Súd musí brať pri vyhodnocovaní neprijateľnej zmluvnej podmienky do úvahy aj ostatné zmluvné podmienky a okolnosti, za ktorých je zmluva uzavretá (čl. 4 ods. 1 smernice, § 41 OZ).

K tvrdeniu žalobcu, že nepriznaním nároku na zmluvnú pokutu by sa spôsobilo nepomerne výhodnejšie postavenie žalovaného, ktorý porušil svoje povinnosti vyplývajúce zo zmlúv o pripojení, odvolací súd uvádza, že nároky žalobcu vyplývajúce z porušenia práva týmto tento rozsudok neobmedzuje.

Odvolací súd poznamenáva, že v záujme naplnenia jedného zo základných práv v Európskej únii „politiky štátov zabezpečia vysoký stupeň ochrany spotrebiteľa (čl. 98 Charty základných práv Európskej únie), je treba využiť všetky efektívne prostriedky ochrany spotrebiteľa, aby sa zvyšovala prepotrebná dôvera spotrebiteľov v trh a aby neprimerané postupy spotrebiteľov na trhu nezaťažovali. Problémová zmluvná pokuta podľa názoru odvolacieho súdu nielenže spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech slabšej zmluvnej strany, ale má aj tendenciu negatívne ovplyvniť dôveru spotrebiteľov voči štandardizovaným produktom na trhu. Právny predchodca žalobcu ako osoba podnikajúca na trhu elektronických komunikácií má totiž odbornú prevahu nad spotrebiteľom, ktorému svoje služby poskytuje, a preto od neho možno očakávať, že vo vzťahu k nim sa bude správať poctivo. Ak takýmto spôsobom nepostupuje, spreneverí sa princípu dôvery, resp. princípu právnej istoty druhého účastníka zmluvného vzťahu tak, ako bol definovaný Ústavným súdom ČR v Náleze zo dňa 15. 6. 2009 sp. zn. I. ÚS 342/09 a takémuto konaniu nemožno poskytnúť právnu ochranu.

K ďalšej odvolacej námietke, že žalobcom poskytnuté benefity mali byť kompenzované predpokladaným ekonomickým výnosom, ktorý by navrhovateľ dosiahol pri riadnom plnení povinnosti zo strany odporcu počas celej dohodnutej doby viazanosti a v takom prípade by sa dosiahol hospodársky účel uzavretia

zmluvy, pričom žalovanému boli poskytnuté všetky výhody za predpokladu viazanosti 24 mesiacov, čím sa mala kompenzovať strata žalobcu na nižšej cene telefónu a hovorov, odvolací súd poznamenáva.

Súdna kontrola štandardných zmlúv je postavená na absolútnej neplatnosti neprijateľných klauzúl a bolo by v rozpore s cieľom smernice, ak by sa pred neprijateľnou podmienkou jeden spotrebiteľ chránil a druhý nie. Rozhodujúce je, že problémová zmluvná pokuta v spotrebiteľskej zmluve je objektívne spôsobilá poškodiť spotrebiteľa a nie je rozhodujúca vôľa a subjektívny postoj zmluvných strán.

V súvislosti s odvolacou námietkou o moderácii zmluvnej pokuty odvolací súd uvádza, že moderačné právo možno uplatniť iba vo vzťahu k platne dojednanej zmluvnej pokute. K nemožnosti moderovať neprijateľnú zmluvnú podmienku vyjadril právny názor i Súdny dvor Európskej únie vo veci C-618/10 Banco Español:

„Článok 6 ods. 1 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že mu odporuje právna úprava členského štátu, akou je článok 83 legislatívneho dekrétu 1/2007 o prepracovaní všeobecného zákona o ochrane spotrebiteľov a užívateľov a ďalších doplňujúcich zákonov (Real Decreto Legislativo 1/2007 por el que se aprueba el texto refundido de la Ley General para la Defensa de los Consumidores y Usuarios y otras leyes complementarias) zo 16. novembra 2007, ktorá vnútroštátnemu súdu umožňuje v prípade, že rozhodne o neplatnosti nekalej podmienky, ktorá je súčasťou zmluvy uzatvorenej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, doplniť uvedenú zmluvu tým, že zmení obsah tejto podmienky.“

Rozsudok prvostupňového súdu je v zamietavom výroku, výroku o vyhlásení zmluvnej pokuty v čl. 2 2.3 za neprijateľnú zmluvnú podmienku a vo výroku o trovách konania správny, a preto boli splnené zákonné podmienky na jeho potvrdenie (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.). Úspešnému žalovanému v odvolacom konaní trovy nevznikli a tomu zodpovedá aj výrok o nepriznaní trov odvolacieho konania postupom podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.